

Sticz László– Seprődi-Kiss Árpád

A Magyar Honvédség képességfejlesztése, egy korszerű haderő megteremtése

[DOI 10.17047/HADTUD.2020.30.4.3](https://doi.org/10.17047/HADTUD.2020.30.4.3)

Jelen cikk célja, hogy a nyilvánosság által sokszor csak a beszerzések kapcsán említett Zrínyi Haderőfejlesztési és Honvédelmi Program képességfejlesztési elemeit bemutassa, és betekintést nyújtson a Magyar Honvédség modernizációjának háttérébe, elemeibe és folyamatába. A stratégiai környezetet és a Zrínyi Program hadtudományos alapjait bemutató bevezetést követően áttekinti a Magyar Honvédség által alkalmazott képességalapú tervezési módszer sajátosságait, a haderőfejlesztéssel együtt járó struktúraváltás elemeit, illetve a konkrét haderőnemi fejlesztéseket is.

KULCSSZAVAK: Magyar Honvédség, képességtervezés, haderőfejlesztés, modernizáció, szárazföldi erők, légi erők

Capability building of the Hungarian Armed Forces, creation of a modern military

The purpose of this article is to showcase the background, progress and elements of the modernization of Hungarian Defence Forces and the Zrínyi Defence and Force Development Program rarely seen by the public in its entirety. Following the introduction of the strategic environment and the military scientific foundations of the Zrínyi Program the paper gives an overview of the capability-based force planning, the structural changes needed to be undertaken in order to facilitate the success of the development program, and the actual developments in the services of the Hungarian Defence Forces.

KEYWORDS: *Hungarian Defence Forces, capability planning, force development, modernization, land forces, air forces*

Magyar Honvédség Parancsnoksága Haderőtervezési Csoportfőnökség – Hungarian Defence Forces Command Force Planning Directorate; sticz.laszlo@hm.gov.hu;
<https://orcid.org/0000-0002-8055-9941>

Magyar Honvédség Parancsnoksága Haderőtervezési Csoportfőnökség – Hungarian Defence
Forces Command Force Planning Directorate; seprodikiss@gmail.com;
<https://orcid.org/0000-0003-2562-7793>

Bevezetés

Az ország függetlensége, területi egysége és a szövetségi kötelezettségek teljesítése egy korszerű haderő nélkül nem biztosítható. A 2010 előtti időszakban a Magyar Honvédség katonai képességei – a több mint 30 év erőforrásszegény környezetében – jelentősen csökkentek és amortizálódtak. Szövetségi tagságunk keretében 2017-ben vállaltuk, hogy a védelemre fordított költségvetési részarány 2024-ig eléri a GDP 2%-át, amelynek megfelelő alapot ad az immár tíz éve tartó gazdasági konjunktúra. A Magyar Honvédség fejlesztésében hosszú ideje először állnak rendelkezésre azok a feltételek, amelyek egy sikeres haderőfejlesztési folyamat végrehajtásához szükségesek: a politikai és társadalmi támogatottság, a folyamatosan növekvő tendenciát mutató költségvetési források,¹ felkészült és elhivatott szakállomány és egy realitásokra épülő, végrehajtható terv.

Tanulmányunkban arra vállalkozunk, hogy bemutassuk a Magyar Honvédség modernizációs törekvéseit, az azt megvalósító Zrínyi Honvédelmi és Haderőfejlesztési Programot (a továbbiakban: Zrínyi HHP),² annak is a haderő képességeinek fejlesztésére vonatkozó részét. A képességefejlesztéstől természetesen nem választható el a humán erőforrás kérdése sem, melynek rendelkezésre állásáról, felkészítéséről és magáról az életpályamodellről a Zrínyi HHP honvédelmi eleme gondoskodik. A program ezen összetevője a társadalommal való kapcsolatok erősítését, további elmélyítését célozza meg annak érdekében, hogy növeljük a Honvédség elfogadottságát, vonzerejét és megtartóképességét.

A stratégiai környezet biztonságra gyakorolt hatásai

Olyan időszakban élünk, amelyben a jelenlegi világrend többpólusú hatalmi rendszere és súlypontjai nyugat-keleti vonatkozásban fokozatosan áthelyeződnek. A geopolitikai átrendeződések következtében globalizált világunkban nő az instabilitás, a kiszámíthatatlanság, így a biztonság ismételtelen felértékelődik. Tekintettel arra, hogy a katonai erő egyre többször játszik meghatározó szerepet a regionális konfliktusokban és válságokban, a biztonság katonai eleme is előtérbe kerül.³ Magyarország helyét és szerepét a fokozatosan átalakuló nemzetközi politikai és gazdasági környezetünkben úgy erősíthetjük, ha fenntartjuk és lehetőségeinkhez mérten tovább növeljük részvételünket a nemzetközi szervezetek stabilitást erősítő tevékenységében, illetve folyamatosan fejlesztjük a Magyar Honvédség képességeit is.

Az Európában és közvetlen földrajzi környezetében megjelenő fenyegetések és biztonsági kihívások egyre inkább szükségessé teszik a hiteles, alkalmazkodni képes,

---

¹ A pandémia okozta gazdasági hatások még nem kerültek elemzésre.

² Kezdetben „Zrínyi 2026” volt a program elnevezése, azonban a folyamatosan gördülő tervezés miatt – összhangban a NATO védelmi tervezési rendszerével – a célok elérésének ideje is kitolódott az évtized végére.

³ Szenes Zoltán: Katonai biztonság napjainkban. Új fenyegetések, új háborúk, új elméletek. In: Finszter Géza – Sabjanics István (szerk.): Biztonsági kihívások a 21. században. Budapest, Dialóg Campus, 2017. 71. o.

önállóan is alkalmazható, de szövetségi keretek között is együttműködni képes hadi erő fejlesztését. A *keleti stratégiai irányt* tekintve az ukrajnai Krím félsziget annektálásával 2014-ben elkezdődött válság jelentős változásokat okozott az Észak-atlanti Szerződés Szervezetének (a továbbiakban: NATO) feladatrendszerében. 25 év után ismételt a fókuszba került a kollektív védelem és a hiteles elrettentés követelménye, amely megváltoztatta az Oroszországgal kapcsolatos addigi, kölcsönös bizalom alapuló megközelítést, amely helyébe a Magyarország által is támogatott az „*elrettentés és párbeszéd*” szövetségi politikai elv lépett.

A *déli stratégiai irányból*, az addig (viszonylagosan) stabilnak és kiszámíthatónak mondható észak-afrikai és közel-keleti országok politikai és társadalmi rendszereinek felbomlásával, a kedvezőtlen gazdasági környezet kialakulásával, 2015 óta a tömeges migráció és az ennek kapcsán megjelenő, potenciális terrorfenyegetés jelent elsősorban kihívást. Az *északi irányt* tekintve pedig az éghajlatváltozás okozta geopolitikai és energiabiztonsági kérdések, viták felerősödése, a természeti változások hatásainak kezelése kerül egyre inkább előtérbe. A *nyugati stratégiai irányban* pedig megkezdődött NATO atlanti-óceáni haditengerészeti képességeinek újbóli létrehozása a tengeri fölény megtartása érdekében.

Vannak olyan fenyegetések és kihívások, amelyek *nem meghatározott irányból* érkeznek, és nincsenek tekintettel az országhatárookra. Ilyen napjaink legnagyobb kihívása, a COVID-19 pandémia, amely megelőzésében, valamint következményeinek kezelésében világszerte korábban nem tapasztalt aktív szerepet játszanak a fegyveres erők. Ugyanígy a stratégiai környezet kiszámíthatatlanságát fokozó tényezők közé sorolható a robbanásszerű technológiai fejlődés is, a fejlett eszközök és rendszerek mindenki számára történő elérhetősége vagy a környezetvédelem feladatainak előtérbe kerülése is, amellyel a haderőfejlesztésnek fel kell tudnia venni a lépést.

A kihívások és válaszok: katonai képességek

A képességtervezés kereteit azok az alapvető politikai, gazdasági és geopolitikai tényezők határozzák meg, amelyek nem jelentenek újdonságot, de fontosak a tervezés kereteinek és realitásainak kijelölése érdekében. A kormány által 2020. áprilisban elfogadott Nemzeti Biztonsági Stratégia egyebek mellett részletesen tárgyalja a biztonsági környezet kihívásait, például az illegális migrációt és a terrorizmust, továbbá a hagyományos fegyveres erő konfliktus-megoldó alkalmazásának visszatérését is.⁴

Természetesen a nyugat-balkáni térség 1990-es éveket meghatározó politikai instabilitása a továbbiakban is tényező marad, de megjelentek azok az új típusú kihívások is, amelyek kapcsán az országot váratlan, stratégiai károkat okozó támadások is érhetik – itt elsősorban a kiber- és információs hadviselésre, valamint a világűr katonai felhasználására kell gondolni. A Magyar Honvédségnek, feladatrendszerét tekintve, az új kihívásoknak

---

⁴ 1163/2020. (IV. 21.) Korm. határozat Magyarország Nemzeti Biztonsági Stratégiájáról. *Magyar Közlöny*, 2020. évi 81. szám.

történő megfelelés mellett, továbbra is képesnek kell lennie a hagyományos fenyegetésekkel szembeni fellépésre, továbbá a hibrid hadviselés,

a tömegpusztító fegyverek elterjedése, illetve a nukleáris és ballisztikus rakétafenyegetettség – saját lehetőségeihez mérten, szövetségi rendszerben történő – kezelésére. Az elmondottak alapján a jövő haderejének egy korszerűen felszerelt, magas fokú mobilitással és gyors reagálóképességgel rendelkező összhaderőnemi fegyveres erőnek kell lennie, amely képes az információs és döntési fölény birtokában, a hivatásos, szerződéses és önkéntes tartalékos állományára támaszkodva egyszerre egy időben, akár több helyszínen történő, gyors és hatékony beavatkozásra, műveletek végrehajtására, nemzeti és szövetségi keretek között egyaránt.

Ezek alapján a Magyar Honvédség fejlesztésének célja és víziója az, hogy a fenti kitételek teljesülésével a harmadik évtized végére, az akkori kihívásokra adandó katonai válaszlépések lehetőségeinek megteremtésével és a megfelelő felkészültségével képes lesz az Alaptörvényben és a származtatott törvényekben meghatározott feladatok kor színvonalán történő végrehajtására. Képes Magyarország biztonságát és szuverenitását, egyrészt nemzeti képességein alapuló hiteles elrettentés útján, másrészt szövetségi kollektív védelem keretei között (annak biztonsági garanciáit élvezve és hozzájárulva erősítéséhez) garantálni, továbbá a nemzetközi béketámogató műveletekben, a partnerségi, a honvédelmi igazgatást építő és kiképző feladatokban történő részvétellel hozzájárul a nemzetközi biztonsági rendszer stabilitásához.

A Zrínyi Program hadtudományi alapjai

A környezeti kihívásokra való felkészülés nem új keletű törekvés a haderőfejlesztés terén sem. Minden ma is idézett hadtudós foglalkozott azokkal az elemekkel, melyek alapjaiban határozzák meg egy haderő felépítését, működőképességét. A 400 éve született Zrínyi Miklós⁵ *Tábori kis tractája* például a mai napig aktuális kérdéseket feszeget. Ebben a be nem fejezett munkájában a nemzeti hadtudomány alapítója a korának megfelelő részletes leírást ad egy reguláris haderő felállításával, illetve annak szervezésével, ellátásával, anyagi terheivel kapcsolatos kihívásokról. Ahogy Rónai Horváth Jenő is írja a mű elemzésekor:

*„Zrínyi a magyar haderőt egységesen szervezett s önmagukban önálló egészet képező seregekből, vagy, hogy a mai kifejezésekkel éljünk, hadtestekből akarja összeállítani, melyekből kettő vagy szükség esetén három, az egységes vezetés, tehát egy a hadtestek fölé helyezett főparancsnok alatt a működő hadsereget képezi.”*⁶

E tudományos munka olyan, napjainkban is érvényes általános elveket fogalmaz meg, melyeket a mai kor haderőfejlesztésért felelős vezetői, tisztjei és altisztjei alapul vehetnek a feladataik elvégzéséhez. Művében Zrínyi, hasonlóan a mai megközelítéshez, leírja a politikai és biztonsági környezetet, ezt alapul véve meghatározza a szükséges haderő méretét, a vezetéshez és irányításhoz szükséges parancsnoki viszonyokat. Kiszámolja a fenntartásához szükséges anyagi terheket egy éves időtartamra, és kihangsúlyozza a logisztika fontosságát

⁵ Zrínyi Miklós (1620–1664), gróf horvát-szlavón bán, Zala és Somogy vármegyék főispánja, nagybirtokos főnemes, költő, hadvezér és politikus, hadtudós.

⁶ Rónai Horváth Jenő: Gróf Zrínyi Miklós a költő és hadvezér hadtudományi munkái. Budapest, Magyar Tudományos Akadémia, 1891. 395. o.

a fenntartásban. Részletes haderő-felépítést ad, melyben az egyes beosztásokhoz szükséges fegyverzetet is jel lemzi. Bizonyos értelemben felépíti a fejlesztés folyamatát is (biztonsági környezet – erőigény – forrásigény – forráselosztás – kiegyensúlyozás – beszerzés), mikor részletesen elemzi a haderő felállításának elemeit.

Ebből is látható, hogy a magyar hadtudomány is rendelkezik olyan klasszikus művekkel, melyek alapot adnak a fejlesztési feladatok végrehajtásához. Sokan Carl von Clausewitz⁷ *A háborúról* című munkáját tekintik alapműnek a haderő tervezési kihívások kezelésének vonatkozásában, amelyben a szerző a teljes ötödik könyvet a hadsereg leírásának szenteli.⁸ Kitér többek között a fegyvernemek arányaira, hadés harcrendi kérdésekre, az ellátási problémákra is.

A haderők képességfejlesztésére és a védelmi tervezésre sok diszciplína van hatással. A szó szoros értelmében vett képességfejlesztési tényezőkön túl megjelennek azon tudományos aspektusok is, melyek leírják a jövő környezetét és kihívásait és azok hatását Magyarország biztonságára (jövőkutatás), a társadalmi rendszereket és demográfiai trendeket (társadalomtudományok), a gazdasági eredményeket és lehetőségeket (közgazdaságtan), továbbá matematikai és fizikai modellek segítségével segítik a tervezés folyamatát. E területek tudományos eredményei mind meghatározzák a haderő fejlesztését, integrálva azt a hadtudomány fogalmi körébe.

Tekintettel Magyarország gazdasági lehetőségeire, kiemelten fontos, hogy a haderőtervezés szilárd alapokon nyugodjon, és a Magyar Honvédség a megfelelő katonai-szakmai és tudományos módszereket követve határozza meg azokat az irányokat, melyek mentén végrehajtja a haderő fejlesztését. Itt nagy teher hárul a jelenkor hadtudósaira, hogy olyan módszereket keressenek és adjanak a tervezők kezébe, mellyel megbízhatóan lehet e fejlesztések feladatait megoldani.

A Nemzeti Közszerződés Egyetem Egyetemi Kutatási Tanács Hadtudományi Kollégiumának javaslataiban jeles kutatók már megfogalmazták azokat az irányokat, melyek alapul szolgálnak a szakembereknek témáik meghatározásához. Ennek értelmében a haderőfejlesztés is kiemelt szerepet kap a kutatásokban: *„A kutatási témakörön belül kiemelt figyelmet kell fordítani az MH haditechnikai modernizációjára, a képességfejlesztésre, elsősorban az erők és eszközök alkalmazásának hatékonysága, az elrettentő erő fejlesztése, a túlélési-, megújulási képesség erősítése, valamint a nemzetközi együttműködési képesség fenntartása érdekében. A stratégiák felülvizsgálatát egyidőben kell végezni a HM tervezési rendszerének megújításával. A 38/2012. sz. kormányrendelet alapján a kutatásoknak támogatni kell az új szakpolitikai stratégia (2017-2026) összeállítását, a középtávú szakmai programok (2017–2020) elkészítését.”*⁹

A Magyar Honvédségnek és haderőtervezési szakterületének történelmi felelőssége, hogy a Zrínyi HHP-t sikeresen befejezze, és ennek eredményeképpen a magyar haderő annyi

⁷ Carl Philipp Gottlieb von Clausewitz (1780–1831) porosz katona, hadtudós.

⁸ Von Clausewitz, Carl: *A háborúról*. Budapest, Zrínyi Kiadó, 2013. 289–372. o.

⁹ Boda József, Boldizsár Gábor, Kovács László, Orosz Zoltán, Padányi József, Resperger István, Szenes Zoltán: *A hadtudományi kutatási irányok, prioritások és témakörök. Államtudományi Műhelytanulmányok*, 2016/6. szám.

év után ismét olyan lehessen, amely folyamatosan tud fejlődni, alkalmazkodni és megújulni. Hiteles, nyitott, tájékozott, agilis és nem utolsó sorban nagy ellenálló képességű fegyveres erő legyen annak érdekében, hogy hazánk szuvereni tásának, területi egységének és biztonságának alapvető záloga lehessen. A dinamikusan változó biztonsági környezet miatt a haderők fejlesztése napjainkban ismét magasabb prioritást élvez a szövetségi tagállamokban. A Magyar Honvédség is új szervezeti elemeket hoz létre, és új haditechnikai eszközöket szerez be és állít rendszerbe. A folyamatok sok esetben kívülről nehezen átláthatók, mely jól mutatja a beszerzési folyamatok, illetve a haderő-tervezési és haderő-szervezési feladatok komplexitását.

A Zrínyi HHP megvalósítása alapjaiban változtatja meg az MH eddig ismert arculatát. A haderő képességeinek átfogó fejlesztésével egy önálló feladatvégrehajtásra felkészült, egyben a NATO katonai rendszerébe illeszkedő Honvédség jön létre. A program keretében folyó átfegyverzés nem csak haderő-fejlesztési, hanem nemzetgazdasági eszköz is. A fejlesztés a magyar hadiipar megteremtésével párhuzamosan valósul meg, amelynek keretében fejlett, külföldi hadiipari vállalatok létesítenek üzemeket hazánkban többek között nehéz eszközök,¹⁰ repülőgép-alkatrészek, illetve kézfegyverek gyártására.¹¹ Az így kiépülő hazai hadiipari bázis felhasználásával megvalósul a magyar védelmi és kettős felhasználású ipar újbóli kiépítése, a már elvesztett kapacitások pótlása. A haderőfejlesztéseket kísérő stratégiai narratíva, köz-kommunikáció és a honvédelmi programok végrehajtása várhatóan elmélyítik az MH társadalmi beágyazottságát, növelhetik megbecsültségét.

A 90-es évek óta eltelt időben a Magyar Honvédség átfogó fejlesztése és modernizációja csak egyes elemeiben valósult meg. Több évtizedes lemaradást viszonylag rövid idő alatt behozni, költségvetési szempontból ambiciózusnak tűnhet, azonban a Zrínyi HHP első éveinek pozitív tapasztalatai alapján és a tervezett erőforrások biztosításával egyre életszerűbbnek látszik. A magyar gazdaság növekvő teljesítménye olyan történelmi lehetőséget nyit meg, amely biztosítani tudja a következő tíz évben a Magyar Honvédség rendkívül erőforrás-igényes, átfogó megújítását. Ehhez a kormány döntése értelmében az anyagi fedezetet kormányhatározatban biztosított, folyamatosan növekvő honvédelmi költségvetés garantálja.

Elérendő célként a kormányzat a 2016-os varsói csúcst követően a honvédelmi költségvetés addigi GDP-arányos 1,39%-os¹² célszintjét 2024-ig 1,7%-ra,¹³ majd 2017 közepén 2%-ra emelte a NATO vállalásokkal összhangban, amelyet utána is folyamatosan

¹⁰ honvedelem.hu Csúcstechnika hazai gyártásban. <https://honvedelem.hu/hirek/csucstechnika-hazai-gyartasban.html> (Letöltés ideje: 2020. 11. 12.)

¹¹ honvedelem.hu Új fegyverek a magyar katonáknak. <https://honvedelem.hu/media/aktualis-videok/uj-fegyverek-a-magyar-katonaknak.html> (Letöltés ideje: 2020. 11. 12.)

¹² 1046/2012. (II. 29.) Korm. határozat a honvédelmi kiadások és a hosszú távú tervezés feltételeinek megteremtését szolgáló költségvetési források biztosításáról.

¹³ 1273/2016. (VI. 7.) Korm. határozat a honvédelmi kiadások és a hosszú távú tervezés feltételeinek megteremtését szolgáló költségvetési források biztosításáról.

fenn kíván tartani.¹⁴ Ezzel egyidejűleg a szövetségi ajánlásoknak megfelelően, költségvetésének legalább 20%-át fejlesztésre fordítja a tárca.¹⁵ Magyarország Kormánya elkötelezett amellett, hogy hazánk és a magyar állampolgárok biztonságát garantálja, ezért fogadta el a Zrínyi HHP-t, amellyel az elmúlt három évtized legnagyobb és legkomplexebb honvédelmi programja indult el.¹⁶ Végrehajtásával olyan fejlődési pályára állhat a Magyar Honvédség, amellyel a térségünk meghatározó katonai erejévé válhat, tovább erősítve Magyarországi biztonságát, az Európai Unió és a NATO közös védelmét.

A haderőfejlesztés képességalapú megközelítése

A képességalapú tervezés a lehetséges jövőbeli műveletek és feladatok funkcionális elemzésén alapszik. A tervezés eredménye annak meghatározásából ered, hogy képességekre lefordítva milyen feladatokat kell tudnia ellátnia a Magyar Honvédségnek.¹⁷ A Magyar Honvédség Parancsnokságának Haderőtervezési Csoportfőnökségén készült egy képességleltár és egy átfogó elemzés a képességhiányokról, annak érdekében, hogy meghatározhatók legyenek a főbb fejlesztési irányok.

Az áttekintés eredményeiből, valamint a hiányokra visszaható megoldási javaslatokból alakult ki a fejlesztési elgondolás, amely meghatározta a szükséges és elégséges stratégiai képességcélokat. A katonai-szakmai elemzés eredményeként kialakult a tervezhető erőforrások elosztása, a képességek elérését, fenntartását és alkalmazását biztosító feladatok politikai és katonai prioritási sorrendje is. A képességek elemzése, tervezése és fejlesztése az alkalmazott NATO-eljárás szerint, átfogó szemlélettel, az alábbi képesség-összetevők alapján zajlik:

- D – doctrine (doktrína)
- O – organization (szervezet)
- T – training (and education!) (kiképzés és oktatás)
- M – materiel (anyagkészletek)
- L – leadership (vezetés)
- P – personnel (állomány)
- F – facilities (létesítmények)
- I – interoperability (interoperabilitás)

Annak ellenére, hogy nem tartozik a NATO által meghatározott képesség-összetevők közé, a Zrínyi HHP kidolgozása során még egy elemet figyelembe vettünk, ez pedig a működés-fenntartás. Ahhoz, hogy elkerüljük a múltban már többször is elkövetett hibát, az új

¹⁴ 1283/2017. (VI. 2.) Korm. határozat a honvédelmi kiadások és a hosszú távú tervezés feltételeinek megteremtését szolgáló költségvetési források biztosításáról szóló 1273/2016. (VI. 7.) Korm. határozat módosításáról.

¹⁵ NATO.int - *Wales Summit Declaration*, 2014. szeptember 5., 14. paragrafus.

https://www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts_112964.htm (Letöltés ideje: 2020. 11. 10.)

¹⁶ 1298/2017. (VI. 2.) Korm. határozat a Zrínyi 2026 Honvédelmi és Haderőfejlesztési Program megvalósításáról.

¹⁷ Szakali Miklós, Szűcs Endre: Védelmi tervezési modellek kialakulása és fejlődése. *Hadménők*, 2017/1.

-
eszközhöz, az új képességek kialakításához, az életciklus szemlélet alkalmazásával robusztus működés-fenntartási költségek kerültek tervezésre, lehetővé téve, hogy a beérkező haditechnikai eszközökkel valódi, alkalmazható és hosszú távon fenntartható képességekkel rendelkezünk.

Struktúraváltás

Az új helyzethez történő alkalmazkodás nem csupán a Zrínyi HHP kidolgozását és elindítását tette szükségessé. A programban foglalt képességfejlesztési tervek megvalósítása egy új gondolkodásmódot igényel, amelynek meg kell jelennie a megvalósítást támogató szervezeti struktúrában is. Mindezek azt eredményezték, hogy felülvizsgáltuk a korábbi vezetési és irányítási rendszert, valamint annak sajátosságait, amely az új igényeknek megfelelő átalakítást és fejlesztést igényelt.

A Honvédelmi Minisztérium dezintegrációja új alapokra helyezte a honvédelem irányítási és vezetési rendszerét azáltal, hogy a hatáskörök vonatkozásában tiszta viszonyokat teremtett az MH irányításában és vezetésében. Az új rendszer lehetővé teszi a feladatok felelősség és szaktudás szerinti jobb, kiegyensúlyozottabb és átláthatóbb megosztását. Ennek értelmében a Honvédelmi Minisztérium 2019. január 1-től az irányítói és közigazgatási feladataira, tehát a kormány honvédelmi politikájának megvalósítására, míg a Magyar Honvédség Parancsnoksága a katonai feladatok végrehajtására és az alárendelt szervezetek vezetésére összpontosít. Ezzel megvalósult az elsősorban politikai és közigazgatási szakértelmet igénylő *irányítás* és a katonai-szakmai tudást megkövetelő *vezetés* határozott elkülönülése.¹⁸

A Magyar Honvédség Parancsnoksága (a továbbiakban: MHP) a Honvéd Vezérkar és az MH Összhaderőnemi Parancsnokság (tehát a katonai stratégiai és hadműveleti vezetési szintek) összevonásával jött létre, mint egységes, önálló katonai felsőszintű tervező, szervező és vezető szervezet, élén az MH parancsnokával (Honvéd Vezérkar főnökkel). Az MHP 2019. január 1-én kezdte meg működését Budapest és Székesfehérvár helyőrségekben.

Az MH parancsnoka – a személyi juttatások kivételével – önálló gazdálkodási jogkörrel rendelkezik a honvédelmi költségvetés Magyar Honvédséget érintő forrásai fölött. Ez az egyértelmű jele az MHP önállóságának, és ez szavatolja a katonai-szakmai érdekek érvényesülését a haderőfejlesztés során. A minisztériumi irányítás és ellenőrzés ettől függetlenül továbbra is biztosított. A kiemelt fejlesztések feladatai és beszerzései tekintetében a források felhasználása az MH parancsnokának javaslata szerint, ugyanakkor a HM közigazgatási államtitkár egyetértésével és a honvédelmi miniszter jóváhagyásával valósul meg. A fejlesztési feladatokban kiemelt szerepet játszik a védelmi fejlesztésekért felelős kormánybiztos, aki egyben ellátja a nemzeti hadfelszerelési igazgató feladatkörét is.

Az MHP alaptervékenysége az alapító okirata¹⁹ és a vonatkozó hatályos jogszabályok²⁰ szerint Magyarország függetlenségének, területi épségének és határainak (magába foglalva immáron a kiberteret is) katonai védelme, nemzetközi szerződésből eredő közös védelmi és békeműveleti és partnerségi feladatok ellátása, valamint

---

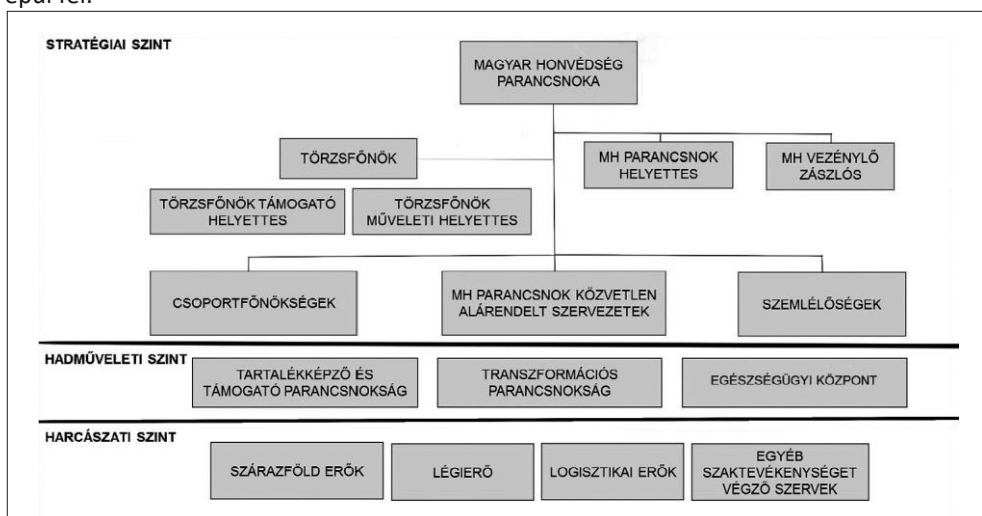
18 40/2018. (XI. 15.) HM utasítás a Magyar Honvédség új stratégiai és műveleti szintű vezetés-irányítási rendszere kialakításával összefüggő egyes feladatokról.

19 A Magyar Honvédség Parancsnokságának Alapító okirata (sz.: 11568-65/2018).

20 2011. évi CXIII. törvény a honvédelemről és a Magyar Honvédségről, valamint a különleges jogrendben bevezethető intézkedésekről.

a nemzetközi jog szabályaival összhangban humanitárius tevékenység végzése. Az MHP ellátja az ország fegyveres védelméhez szükséges vezetési és katonai igazgatási feladatokat. Végzi az MH fejlesztését és fenntartását, valamint irányítja a katonák kiképzését. Felelős az MH műveleteinek felső szintű tervezéséért, előkészítéséért, valamint a műveletek vezetéséért. Ellátja továbbá az MH felső szintű személyügyi és logisztikai feladatainak tervezését, szervezését és a feladatok végrehajtásának irányítását.

Feladatai végrehajtása érdekében az MHP szakterületi (személyzeti, felderítő, hadműveleti, logisztikai és gazdálkodási, haderőtervezési, infokommunikációs és információvédelmi, kiképzési, valamint 2020. augusztus 1-étől egészségügyi²¹) csoportfőnökségekből, haderőnemi (szárazföldi haderőnem, légierő, logisztika, különleges művelet, kiber) szemlélőségekből, valamint az MHP vezetését és működtetését támogató, a parancsnok közvetlen alárendeltségében működő jogi, pénzügyi, gazdasági szervezetekből épül fel.

1. ábra.

Az MH vezetési szintjei (Saját szerkesztés)

Az MHP szervezetének kialakítása során kiemelt figyelmet fordítottunk a Zrínyi HHP megvalósításának támogatására is. Az MH arculatának kialakítása érdekében az MHP Személyzeti Csoportfőnökségén létrejött a Menedzsment és Fejlesztési Főnökség. Az MHP Haderőtervezési Csoportfőnökségén a haderőfejlesztés hatékonyabb irányítása érdekében pedig megalakításra került a Haderőfejlesztési Programok Főnöksége, valamint három hadfelszerelés-fejlesztési főnökség: a Szárazföldi

21 38/2020. (VI. 26.) HM utasítás A Magyar Honvédség közép szintű vezetési feladatokat ellátó honvédségi szervezetek, valamint a légi irányítás-vezetés feladatrendszerének és szervezeti felépítésének átalakításával összefüggő egyes szervezési feladatokról, továbbá egyes HM utasítások módosításáról, 3.§ (2).

Hadfelszerelési Rendszerek Fejlesztési Főnöksége, a Légierő Hadfelszerelési Rend¹⁸szerek Fejlesztési Főnöksége, illetve a Vezetési és Irányítási Rendszerek Fejlesztési Főnöksége.

Végezetül pedig sor került a Magyar Honvédség középszintű szervezeteinek átszervezésére is, amelynek keretében 2020. augusztus 1-étől megkezdte tevékenységét az MH Tartalékképző és Támogató Parancsnokság, illetve az MH Transzformációs Parancsnokság.²²

A Magyar Honvédség transzformációja

A transzformáció egy folyamatos, meghatározott végállapot nélküli proaktív tevékenység, melynek célja, hogy a katonai erők alkalmazkodni tudjanak a gyorsan változó biztonsági környezethez annak érdekében, hogy képessé váljanak a felmerülő kihívások leküzdésére. A transzformációs folyamat során számos eszköz áll a vezetők és szakemberek rendelkezésére az alábbiak szerint:¹⁹

A *jövőkutatás* a biztonsági környezet elemzésének része, a jövő biztonsági kihívásainak a katonai képességekre, a jövőbeli műveleti környezetre vonatkozó hatásainak elemzése, illetve az abból fakadó követelmények meghatározása. Eredményei kinyerhetők a nemzetközi és nemzeti területen indított programokból, kezdeményezésekből is. A jövőkutatás, a jövő képességszükségei, a képességfejlesztéssel szemben támasztott követelmények elemzésének kiváló példái a NATO Transzformációs Parancsnokság (NATO Allied Command Transformation) által kidolgozott Jövő Stratégiai Elemzése (SFA²⁰) és a Jövőbeni Szövetségi Műveletek Keretei (FFAO²¹) dokumentumok²² a parancsnokság hosszú távú transzformációs folyamatának (LTMT²⁷) részeként.

A *konceptiók fejlesztése* képezi a NATO és tagországi haderőfejlesztésének egyik alappillért, fenntartva a Szövetség relevanciáját a biztonsági környezetben, ezek teszik képessé a katonai erőket a feladataik sikeres végrehajtására. A koncepciófejlesztés és a hozzá szervesen kapcsolódó tesztelés biztosítja az alapját a beazonosított képességhiányokra adandó válaszok kidolgozásának, a legjobbnak tűnő megoldások kiválasztásával és tesztelésével.

A *doktrinafejlesztés* elsősorban a stratégiai dokumentumok (Nemzeti Biztonsági Stratégia, Nemzeti Katonai Stratégia, haderőnemi stratégiák stb.) tanulmányozásából meríti a szükséges jövőbeni képességigényeket. A stratégia támogatása érdekében a

---

¹⁸ /2020. HM utasítás a Magyar Honvédség közép szintű vezetési feladatokat ellátó honvédségi szervezetek, valamint a légi irányítás-vezetés feladatrendszerének és szervezeti felépítésének átalakításával összefüggő egyes szervezési feladatokról, továbbá egyes HM utasítások módosításáról

¹⁹ Dr. Bene Gyula: A transzformáció kialakulása, fejlődése, helye és szerepe a nemzeti védelmi tervezési rendszerben. Szakdolgozat. NKE HHK Katonai Felsővezető Szakirányú Továbbképzési Szak, Budapest, 2019.

²⁰ Strategic Foresight Analysis.

²¹ Framework for Future Alliance Operations.

²² A NATO Allied Command Transformation hosszú távú kitekintő dokumentumai, 2035-ig és tovább. Míg az SFA olyan biztonsági környezetünkre ható trendek azonosítására törekszik, amelyek a jövő stratégiai kontextusát határozzák meg és igyekszik levonni ezek hatásait a Szövetségre, addig az arra építő FFAO azokat a konkrét képességeket és célokat azonosítja, amelyek kialakítása a következő 20 év során elengedhetetlenül szükséges ahhoz, hogy a NATO katonai előnyét megtarthassa. 27 Long-Term Military Transformation.

jövő kutatásból nyert tudás és az aktuális műveletek tapasztalatainak feldolgozásából nyert gyakorlati tapasztalat segít azonosítani a haderőfejlesztés szükséges irányait. A feltárt képességi hiányok mentén koncepciók kerülnek kidolgozásra, melyek hasznosságát kísérletekkel igazolják. Végül ezen elgondolások alapján új képességeket fogalmaznak meg, melyeknek doktrinális alapjait fektetik le, szövegezik meg a doktrínafejlesztő szellemi műhelyek.

A *tapasztalatfeldolgozás* (a továbbiakban: TAFE) fő célja a Magyar Honvédség működési hatékonyságának növelése, a képességfejlesztés támogatása, költségeinek csökkentése. A TAFE befolyásolja a jövőbeni rövid, közép és hosszú távú haderő-fejlesztési irányok meghatározását, a fejlesztési folyamatokat, a katonai transzformáció folyamatos tevékenységét is, valamint a katonai döntéshozatalt a feldolgozott tapasztalatok, bevált gyakorlatok beépítésével.

A Magyar Honvédségben a folyamatosan változó biztonsági környezethez való alkalmazkodásnak, valamint a felmerülő kihívások leküzdésének egyik alapja és fő eszköze még a *tudományos tevékenység*. A Magyar Honvédségben végzett proaktív tudományos kutatómunka elősegíti a haderő átalakításának folyamatát, de ez a kutatás nem lehet öncélú. A tudománynak előttünk kell járnia, a jövőről kell szólnia, a Magyar Honvédség innovációját kell szolgálnia, továbbá a Zrínyi HHP-ra kell reflektálnia.²³

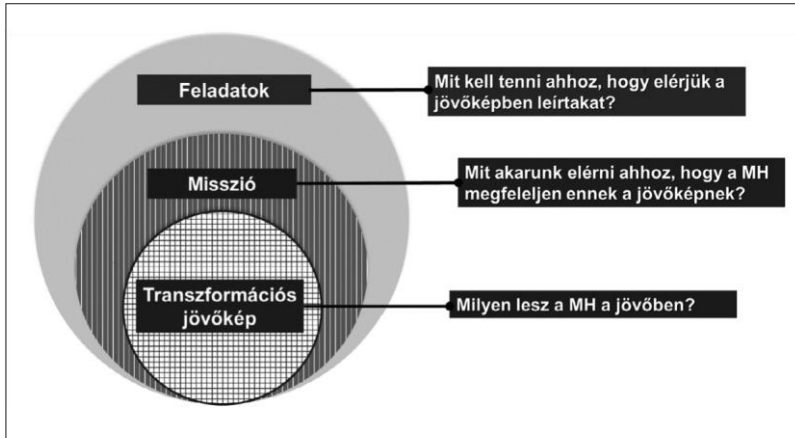
Ezen eszközök segítségével határozhatjuk meg a *jövőképet*, ami egy modern, a kor kihívásainak megfelelni képes, hiteles, rugalmas, ellenálló, tájékozott, szövetségi keretek között alkalmazható, regionálisan is meghatározó nemzeti haderő. Ennek elérése a cél, a misszió, amelynek eredményeképpen megvalósul a prognosztizálható fenyegetettségeknek megfelelően, folyamatosan reagálni képes Magyar Honvédség rövid, közép és hosszú távú fejlesztése. Ennek végrehajtásához szükségesek a *transzformációs feladatok*, amelyhez a haderő eszközeinek, képességeinek, eljárásainak és állományának folyamatos, az innováció lehetőségeinek kihasználásával történő korszerűsítése, fejlesztése, felkészítése és kiképzése tartozik.

A modernizáció területén mindenképpen fontos kiemelni az MH Modernizációs Intézet (MH MI) feladatát és szerepét. A tevékenységét 2019. január 1-én, új katonai szervezetként megkezdő MH MI hatáskörébe tartozik a kutatás-fejlesztési és innovációs feladatok ellátása. A Magyar Honvédség modernizációs folyamatának hosszú távú sikere – a korszerű eszközök beszerzésén túl – a hazai kiszolgálóbázis megteremtésével, illetőleg a hadfelszerelések bizonyos részének hazai előállításával, illetve hazai kifejlesztésével biztosítható.

Az MH Modernizációs Intézet feladata a stratégiai célkitűzéseknek és fókuszterületeknek megfelelően új haditechnikai kutatás-fejlesztési projektek előkészítése és koordinálása, a Zrínyi HHP keretében megkezdett műszaki fejlesztési projektek

---

²³ Korom Ferenc vezérezredes: Feladataink egy új, hatékony, modern haderő létrehozása érdekében. *Honvédségi Szemle*, 2020/1. szám.

2. ábra.

Az MH transzformációjának folyamata (Saját szerkesztés)

folytatása, valamint az alapkutatástól a sikeres fejlesztésig terjedő védelmi innovációs ökoszisztéma megújítása. Az Innovációs és Technológiai Minisztérium stratégiájára támaszkodva a tudástermelés, -áramlás és -felhasználás folyamatát építik újjá, ehhez pedig egyetemi, akadémiai és ipari együttműködőket vonnak be. A Honvédelmi Minisztérium együttműködési megállapodásaira alapozva a Modernizációs Intézet technikai megállapodásokat készít elő tudományos intézményekkel, kutatóintézetekkel, például a Debreceni Egyetemmel, a Szent István Egyetemmel, a Szegedi Tudományegyetemmel és a Neumann János Egyetemmel.

A Debreceni Egyetem Magyar Honvédséggel történő szoros együttműködését példázza, hogy az egyetem kihelyezett Védelmi Modernizációs és Innovációs Tanszékét hozott létre az MH Modernizációs Intézettel kötött együttműködési megállapodása alapján.²⁴ A korszerű tudás megszerzése érdekében számos témában zajlik képzés akár fegyverzeti területen, vagy akár a nemzeti úrképességhez kapcsolódóan. Az így bevont szereplők ezáltal közelebb kerülnek a Magyar Honvédséghez, részt vesznek a társadalom és az MH egymáshoz közelítésének folyamatában is.

A szárazföldi haderőnem megújulása

Az elmúlt évtizedek egyik legnagyobb volumenű hazai szárazföldi haditechnikai beszerzését rögzítő szerződést írt alá az MH parancsnoka 2018 végén. A szerződés értelmében – az üzemeltetési kultúra és technológiaváltást, illetve az új eszközök személyzetének és üzemen tartó állományának felkészítését elősegítendő, még 2020–2021-ben egy századnyi Leopard 2A4, majd 2023-tól egy gépesített lövészdandár felszerelésére elegendő mennyiségű új, a 21. századi hadviselés követelményeinek megfelelő, a magyar igényekre

²⁴ Debreceni Egyetem - Hírek: Kihelyezett tanszék a honvédelemért.

https://hirek.unideb.hu/hu/hir/20191015_kihelyezett-tanszek-honvedelemert (Letöltés ideje: 2020. 11. 09.)

szabott Leopard 2A7+²⁵ harckocsi érkezett hazánkba, amelyek a szilárd alapját képezik a kialakítandó, NATO által fejlesztési igényként megfogalmazott dandárképességnek.

A tüzerképesség fejlesztése során 2022-től ütemezetten összesen 24 önjáró löveg érkezik, valamint az ezek üzemeltetéséhez szükséges kiegészítő eszközökkel és szolgáltatásokkal (komplex csomagot alkotva) gyarapodik a Magyar Honvédség.

Az új haditechnikai eszközök új gondolkodásmódot követelnek meg a kezelőktől is. A harckocsik és önjáró lövegek beszerzésének előkészítésénél a honvédelmi tárca kiemelt figyelmet fordított a komplex képességek kialakítására. A harcjárművek manőverezési szabadságának, a javító-vontató és egyben műszaki képességek multifunkciós eszközökkel történő biztosítása mellett, az eszközök és kiegészítő berendezések szállításához szükséges járművek is a beszerzés részét képezték.

A Magyar Honvédség 2020. szeptemberben szerződést írt alá a Rheinmetall AG-val a gépesített lövészdandár felszereléséhez elegendő mennyiségű, Lynx KF41 típusú gyalogsági harcjármű és Bergepanzer 3 Buffalo műszaki mentő eszköz beszerzéséről. Az összesen több mint 2 milliárd euró összértékű szerződés jelentőségét a beszerzett eszközök mellett az is emeli, hogy a kezdeti széria legyártását követően a harcjárművek túlnyomó része Magyarországon, egy Zalaegerszeg mellett megépülő üzemben készülhet el. Az eddigi legnagyobb értékű beszerzés különösen égető hiányt pótol, hiszen a gépesített lövészképességhez nélkülözhetetlen páncélozott gyalogsági harcjárművek a szovjet BMP-1-esek 2004-es kivonása óta hiányoztak az MH arsenáljából.

Beszerzésre tervezettek ezen kívül még a török Nurol Makina többcélú, páncélozott terepjáró típusai, az Ejder Yalcin hazai igényekre szabott verziója, a Gidrán és a kisebb NMS Yörük is. Mindkét típus elsősorban aszimmetrikus hadviselésre kifejlesztett, páncélozott, IED²⁶ védelemmel ellátott eszköz. Ezek az eszközök páncélvédettségük tekintetében jobbak, mint a rendszeresített BTR-80 harcjárművek. 2020 decemberére elkészült és leszállításra került az első 10 példány ezekből az eszközökből.

A légi erő modernizációja

A légi erő megújulása nemcsak a Magyar Honvédség, hanem az egész ország szempontjából is stratégiai fontosságú. Az újonnan beszerzendő repülőeszközök modern védelmi és elektronikai felderítő eszközökkel lesznek ellátva, ami a sokrétűbb feladatkörben történő felhasználásukat teszi lehetővé. A haderőnem megújítása érdekében az első lépések egy modern, többfunkciós katonai szállítórepülőgép-flotta megteremtésére irányultak a két Airbus A139 stratégiai szállítórepülőgép alkalmazásba vételével, továbbá két Dassault Falcon 7x többcélú szállító- és futárgép beszerzésével. Az Airbus A319 gépen kialakításra került az egészségügyi kiürítő MEDEVAC³² képesség is, amely a koronavírus-világjárvány kezelése során már bizonyította alkalmazhatóságát. 2020. november 17-én pedig a Magyar Honvédség és az Embraer képviselőivel két darab KC-390-es hadszíntéri, rámpás szállító-

²⁵ Leopard 2A7HU.

²⁶ Improvised Explosive Device – rögtönzött robbanóeszköz. 32

Medical evacuation – légi egészségügyi kiürítés.

repülőgép megvásárlásáról kötött megállapodással gyarapodhat tovább az MH szállítóképessége.²⁷ A brazil gyártmányú közepes teherszállító gép az Antonov An–26-osok után megüresedett kapacitást hivatott pótolni.

A megújuló helikopterflotta képességnövelésének részeként a Mi–24-es harci helikopterek üzemideje az évtized közepéig meghosszabbításra került. Az újonnan vásárolt Airbus H145M könnyű szállítóhelikopter típusból az első négy eszköz 2019-ben, további 12 pedig 2020-ban megérkezett, míg a maradék négy 2021 első felében várható. Az Airbus H225M közepes szállítógépekből az első négy példány tervezetten 2023-ban kerül majd Magyarországra. Az alkalmazási területük szerint a helikoptereket felhasználjuk felderítő, szállító és tűztámogató feladatokra is. A jelenlegi kutató-mentő helikopterek kiváltását is ezzel a típussal tervezzük, amelyek átalakítást követően alkalmasak lesznek MEDEVAC feladatok ellátására is. Ezek a helikopterek képesek továbbá a különleges műveleti erők harctérre kijuttatására és a tűztámogatására. Elektrooptikai felderítő eszközeik felhasználásával nagyobb távolságból tudják a kiemelt célokat meghatározni, azonosítani és róluk információt szolgáltatni a fedélzeti fegyverrendszerek vagy a kijelölt vezetési pontok irányába. Tervezetten rendelkezni fognak páncéltörő képességgel is, modern elektronikai eszközeik pedig lehetővé teszik a többoldalú és többirányú kommunikációt és az információgyűjtést. Rendelkeznek önvédelmi rendszerekkel, amelyek megóvják a helikoptereket a veszélyeztetett területek felett vagy rakétatámadással szemben.

Komplex beszerzések keretében újulnak meg a légvédelmi és radarképességek is. Magyarország 2020. november 19-én bejelentette, hogy a Raytheon és a Kongsberg közös fejlesztésű NASAMS³⁴ rendszerét vásárolja meg a 70-es évek közepe óta rendszerben álló szovjet 2K12 Kub komplexumok leváltására. A beszerzés jelentős előrelépést jelent, mind a hatótávolság, mind pedig a leküzdhető célok száma és jellege tekintetében. A hírt december 11-én újabb követte: az izraeli Vaskupola rendszer részeként már bizonyított aktív fázisvezérelt (AESA), többfeladatú ELM–2084 radarok beszerzését tervezi a tárca a Rheinmetall Canada vállalatától. A szovjet P–37 és SZT–68U távolfelderítő és a PRV–17 magasságmérő lokátorokat váltó típus a légtérellenőrzés mellett képes légvédelmi és tűzérzéki felderítői feladatköröket is betölteni. A részleges magyarországi gyártás mellett az összeszerelés és részben a kutatás-fejlesztés is itthon zajlik majd.²⁸

Digitális Katona Program

A Digitális Katona Program a honvédek egyéni felszerelésének átfogó modernizálását célozza. Kiemelkedően fontos eleme a programnak, hogy ahol kivitelezhető, ott a rendszerelemek kutatás-fejlesztése és gyártása a hazai védelmi ipar bevonásával valósuljon meg. A program első hullámában rendszeresítésre kerültek az új, 2015M nagy ellenálló

²⁷ IHO.hu Eldölt, KC-390-eseket kap a Honvédség.

<https://iho.hu/hirek/gyorshir-eldolt-kc-390-eseket-kap-a-honvedseg> (Letöltés ideje: 2020. 11. 17.) 34
Norwegian Advanced Surface-to-Air Missile System.

²⁸ Új radarokat vásárol a Magyar Honvédség. *Magyar Nemzet*

<https://magyarnemzet.hu/belfold/uj-radarokat-vasarol-a-magyar-honvedseg-9088643/> (Letöltés ideje: 2020. 12. 12.)

képességû egyéni gyakorló ruházatok és védőfelszerelések, illetve a cseh Ěeska Zbrojovka licenz alapján hazánkban gyártott gyalogsági kézi lőfegyverek is. A HM Arzenál Zrt. kiskunfélegyházi üzemében e fegyverek összeszerelése, majd teljes körű gyártása az előre meghatározott ütemtervek szerint halad – az első 10 000 db kézfegyver átadása 2019. december 11-én lezajlott. 2020 novemberének elején a tárca bejelentette: újabb megállapodást írtak alá, amelynek értelmében a német Unique Alpine AG mesterlövész- és vadászfegyvereinek, illetve gépkarabélyainak nem csak gyártása, de fejlesztése is itthon, szintén Kiskunfélegyházán zajlik majd a továbbiakban.²⁹ Ezt december 17-én további bejelentés követte: egy, a Rheinmetall vállalattal kötött szerződés értelmében egy lőszer-, illetve egy robbanóanyaggyár létesülhet Várpalota mellett. Míg az előbbi a Honvédség új páncélozott eszközeinek 30, 120 és 155 mm-es kaliberű lőszerait, utóbbi RDX (hexogén) robbanószerkeket fog gyártani.³⁰

A második hullámban az elsődleges fejlesztési irány a személyi digitális hálózat kialakítása, amely a szenzorok, megjelenítők és egyéb elektronikus eszközök (pl. rádiók) összeköttetését és energiamedenszentjét segíti. A fejlesztések első eredményei már 2023-tól használatba vehetők lesznek. A vezetési képességet biztosító szoftverfejlesztés a HUNTACCIS³¹ rendszerhez illesztve, annak elemeként, multiplatform (Android, Windows) megoldásként valósulhat meg. Célja a személyes digitális kommunikációs képesség megvalósítása, korszerű digitális rádióval, hang- és MANET³² csomagkapcsolt adatátvitellel, MIMO³³ technológiával.

Összegzés

Az elmúlt évek változó biztonsági környezete egyértelművé tette, hogy a Magyar Honvédség korszerűsítése nem halogatható tovább – ennek fontosságát az új Nemzeti Biztonsági Stratégia is megerősítette. A megnövekedett kormányzati és állami támogatás lehetővé teszi számunkra, hogy éljünk ezzel a történelmi lehetőséggel, új fegyverrendszereket szerezzünk be, és felkészítsük a személyi állományt ezek alkalmazására. A következő időszak haditechnikai fejlesztései alapjaiban alakítják át az MH képességeit a következő évtizedben.

A történelem bizonyította, hogy a hadtudomány alkalmazásának lehetőségeit a haderőfejlesztés használja ki legjobban. A haderőfejlesztésben érintettek a történelem által már bizonyított alapelvek mentén igyekeznek a kor kihívásaira válaszolni, egy a jövőben is helytálló képes haderő kialakításával. A haderőfejlesztés ezáltal egyszerre él a múltban, a

²⁹ hvg.hu: Mesterlövészfegyvereket is gyártani fognak Kiskunfélegyházán.

https://hvg.hu/kkv/20201106_fegyvergyartas_unique_alpine_ag_kiskunfelegyhaza (Letöltés ideje: 2020. 11. 10.)

³⁰ portfolio.hu: Lőszer- és robbanóanyaggyár épül Várpalotán.

<https://www.portfolio.hu/global/20201217/loszer-es-robbanoanyaggyar-epul-varpalotan-462252> (Letöltés ideje: 2020. 12. 17.)

³¹ Hungarian Tactical Communication and Information System - Az MH hazai fejlesztésű automatizált tábori vezetési és irányítási rendszere.

³² Mobile Ad-hoc Network.

³³ Multiple Input Multiple Output.

jelenben és a jövőben. Tudnunk kell, hogy azok az alkalmazott módszerek, amivel a Zrínyi Honvédelmi és Haderőfejlesztési Program is kidolgozásra került, számos esetben már kiállták az idő próbáját. Ugyanakkor a tervezési módszereket is folyamatosan fejleszteni kell, hogy megfelelő válaszokat tudjanak adni a Magyar Honvédség új képességigényeire, biztosítsák, hogy a nemzeti haderő ne csak ma, holnap, de akár több évtizedes távlatban is megfeleljen a jövő által támasztott elvárásoknak.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- Dr. Bene Gyula: A transzformáció kialakulása, fejlődése, helye és szerepe a nemzeti védelmi tervezési rendszerben. Szakdolgozat. NKE HHK Katonai Felsővezető Szakirányú Továbbképzési Szak, Budapest, 2019.
- Boda József, Boldizsár Gábor, Kovács László, Orosz Zoltán, Padányi József, Resperger István, Szenes Zoltán: A hadtudományi kutatási irányok, prioritások és témakörök. *Államtudományi Műhelytanulmányok*, 2016/6. szám
- Von Clausewitz, Carl: A háborúról. Budapest, Zrínyi Kiadó, 2013. 289–372. o.
- Korom Ferenc vezérezredes: Feladataink egy új, hatékony, modern haderő létrehozása érdekében. *Honvédségi Szemle*, 2020/1. 3–4. o.
- Rónai Horváth Jenő: Gróf Zrínyi Miklós a költő és hadvezér hadtudományi munkái. Budapest, Magyar Tudományos Akadémia, 1891. 395. o.
- Szakali Miklós, Szűcs Endre: Védelmi tervezési modellek kialakulása és fejlődése. *Hadmérnök*, 2017/1. 24–40. o.
- Szenes Zoltán: Katonai biztonság napjainkban. Új fenyegetések, új háborúk, új elméletek. In: Finszter Géza, Sabjanics István (szerk.): Biztonsági kihívások a 21. században. Budapest, Dialóg Campus, 2017. 69–104. o.
- Debreceni Egyetem – Hírek: Kihelyezett tanszék a honvédelemért. https://hirek.unideb.hu/hu/hir/20191015_kihelyezett-tanszek-honvedelemert
- honvedelem.hu Csúcstechnika hazai gyártásban. <https://honvedelem.hu/hirek/csucstechnika-hazai-gyartasban.html>
- honvedelem.hu Új fegyverek a magyar katonáknak. <https://honvedelem.hu/media/aktualis-videok/uj-fegyverek-a-magyar-katonaknak.html>
- hvg.hu Mesterlövészfegyvereket is gyártani fognak Kiskunfélegyházán. https://hvg.hu/kkv/20201106_fegyvergyartas_unique_alpine_ag_kiskunfelegyhaza
- IHO.hu Eldölt, KC-390-eseket kap a Honvédség. <https://iho.hu/hirek/gyorshir-eldolt-kc-390-eseket-kap-a-honvedseg>
- Új radarokat vásárol a Magyar Honvédség. *Magyar Nemzet* <https://magyarnemzet.hu/belfold/uj-radarokat-vasarol-a-magyar-honvedseg-9088643/>
- NATO.int Wales Summit Declaration. 2014. szept. 5. 14. paragrafus. https://www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts_112964.htm,
- portfolio.hu Lőszer- és robbanóanyaggyár épül Várpalotán. <https://www.portfolio.hu/global/20201217/loszer-es-robbanoanyaggyar-epul-varpalotan-462252>
2011. évi CXIII. törvény a honvédelemről és a Magyar Honvédségről, valamint a különleges jogrendben bevezethető intézkedésekről
- 1298/2017. (VI. 2.) Korm. határozat a Zrínyi 2026 Honvédelmi és Haderő-fejlesztési Program megvalósításáról. *Magyar Közlöny*, 2017. évi 81. szám
- 1163/2020. (IV. 21.) Korm. határozata Magyarország Nemzeti Biztonsági Stratégiájáról. *Magyar Közlöny*, 2020. évi 81. szám

40/2018. (XI. 15.) HM utasítás a Magyar Honvédség új stratégiai és műveleti szintű vezetés-irányítási rendszere kialakításával összefüggő egyes feladatokról. *Honvédelmi Közlöny*, 2018. évi 12. szám

A Magyar Honvédség Parancsnokságának Alapító okirata (sz.: 11568-65/2018)

1046/2012. (II. 29.) Korm. határozat a honvédelmi kiadások és a hosszú távú tervezés feltételeinek megteremtését szolgáló költségvetési források biztosításáról

1273/2016. (VI. 7.) Korm. határozat a honvédelmi kiadások és a hosszú távú tervezés feltételeinek megteremtését szolgáló költségvetési források biztosításáról

1283/2017. (VI. 2.) Korm. határozat a honvédelmi kiadások és a hosszú távú tervezés feltételeinek megteremtését szolgáló költségvetési források biztosításáról szóló 1273/2016. (VI. 7.) Korm. határozat módosításáról

38/2020. HM utasítás a Magyar Honvédség közép szintű vezetési feladatokat ellátó honvédségi szervezetek, valamint a légi irányítás-vezetés feladatrendszerének és szervezeti felépítésének átalakításával összefüggő egyes szervezési feladatokról, továbbá egyes HM utasítások módosításáról